

POSTANOWIENIE

Dnia 7 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejcki

w sprawie **X.Y.**

oskarżonego o przestępstwa z art. 231 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 7 lutego 2024 r.,

wniosku Sądu Rejonowego Siedlcach

zawartego w postanowieniu z dnia 4 grudnia 2023 r., sygn. akt [...],

o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości

na podstawie art. 37 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

przekazać sprawę Sądu Rejonowego w Siedlcach o sygn. akt [...] do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Radzynie Podlaskim.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Siedlcach postanowieniem z dnia 4 grudnia 2023 r., sygn. akt [...], wystąpił do Sądu Najwyższego z inicjatywą przekazania sprawy [...] innemu sądowi równorzędnemu z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości. Jak wskazano w uzasadnieniu, do tamtejszego sądu wpłynął subsydiarny akt oskarżenia przeciwko prokuratorowi prokuratury Okręgowej w Siedlcach X.Y., którym oskarżono wymienionego o dwa przestępstwa z art. 231 § 1 k.k. W przedmiotowej sprawie żądanie wyłączenia złożyli wszyscy sędziowie i asesory sądowi orzekający w II Wydziale Karnym Sądu Rejonowego w Siedlcach. Uwzględnione zostały żądania wyłączenia jedynie sędziów, natomiast odmowa takiego postąpienia w odniesieniu do dwóch asesorów motywowana była tym, iż w ich

przypadku kontakty zawodowe miały charakter sporadyczny. Zdaniem sądu wnioskującego okoliczność, że oskarżony utrzymuje kontakty służbowe, jak również koleżeńskie i osobiste z wieloma pracownikami sądu właściwego do rozpoznania sprawy, będzie wpływała na przekonanie oskarżyciela subsydiarnego o braku obiektywizmu i swobody orzekania ww. sądu, co stanowi niepożądaną sytuację z punktu widzenia dobra wymiaru sprawiedliwości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek zasługiwał na uwzględnienie.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego niejednokrotnie wskazywano, że kryterium dobra wymiaru sprawiedliwości, o którym mowa w przepisie art. 37 k.p.k., odnosić należy do sytuacji, które mogą wywierać realny wpływ na swobodę orzekania albo stwarzać w opinii publicznej uzasadnione (choć obiektywnie nieprawdziwe) przekonanie o braku warunków do rozpoznania sprawy przez sąd miejscowo właściwy w sposób bezstronny. Niewątpliwie do tych okoliczności należą te, występujące w sprawach, w których osobą oskarżoną bądź wskazaną jako podejrzaną o popełnienie przestępstwa jest prokurator współpracujący z sędziami sądu właściwego do rozpoznania jego sprawy (zob. postanowienie SN z dnia 22 lipca 2021 r., II KO 55/21, LEX nr 3391168).

Oskarżony w przedmiotowej sprawie prokurator pełni obowiązki na terenie właściwości miejscowej sądu, przed którym sprawa zawisła. Z tego względu też łączą go relacje zawodowe, a nadto osobiste z większością kadry orzeczniczej II Wydziału Karnego Sądu Rejonowego w Siedlcach. Powyższe potwierdzają złożone żądania wyłączenia od sprawy o sygn. akt [...], które w przypadku sędziów zostały rozpoznane pozytywnie. Ostatecznie sprawę przydzielono asesorowi, który zarówno w złożonym żądaniu wyłączenia, jak i w uzasadnieniu inicjatywy z art. 37 k.p.k. wyraźnie eksponuje ww. okoliczności. Pomimo tego, że sferę orzecniczą chroni zasada sędziowskiej niezawisłości, to wskazane wyżej okoliczności mogą być powodem powstania w odbiorze oskarżyciela subsydiarnego oraz opinii społecznej przeświadczenia o braku warunków do rozpoznania sprawy w sposób wolny od jakichkolwiek pozaprocesowych wpływów, a to z kolei rodzi ryzyko negatywnej oceny co do braku obiektywizmu i swobody orzekania w Sądzie

Rejonowym w Siedlcach (por. postanowienie SN z dnia 16 lipca 2009 r., III KO 58/09, LEX nr 529615). To zaś z całą pewnością wpłynęłoby negatywnie dobro wymiaru sprawiedliwości.

Jedynie na marginesie zauważyć należy, że sposób procedowania sądu w przedmiocie wyłączenia poszczególnych sędziów od rozpoznania niniejszej sprawy budzi wątpliwości. Zgodnie z ugruntowanym orzecnictwem Sądu Najwyższego, w art. 41 k.p.k. chodzi o możliwość wyłączenia sędziego (lub sędziów) wyznaczonego do rozpoznania danej sprawy, a nie sędziów jeszcze nie wyznaczonych do składu, niejako na przyszłość (zob. postanowienie SN z dnia 19 października 2022 r., V KK 360/21, LEX nr 3518988 i przywołane tam judykaty). Oczywiście nie oznacza to zakazu sporządzenia takiego żądania przez sędziego niewyznaczonego do rozpoznania sprawy, jeżeli dowiedział się o wpływie sprawy, w związku z którą, w jego ocenie, istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności (*vide* postanowienie SN z dnia 16 marca 2010 r., WO 4/10, OSNwSK 2010, nr 1, poz. 567). Niemniej jednak w takim układzie procesowym wnioski sędziów niewyznaczonych do rozpoznania sprawy winny podlegać pozostawieniu bez rozpoznania. Tymczasem w przedmiotowej sprawie Sąd Rejonowy w Siedlcach postanowieniem z dnia 14 września 2023 r. merytorycznie rozpoznał wnioski wszystkich sędziów i asesorów sądowych, którzy złożyli żądania wyłączenia, nie bacząc, czy i ew. któremu z nich sprawa została przydzielona do referatu.

Powyższe nieprawidłowości nie zmieniają oceny zasadności samego wniosku w trybie art. 37 k.p.k. o przekazanie przedmiotowej sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu. Wskazany sąd z delegacji, tj. Sąd Rejonowy w Radzynie Podlaskim, ma siedzibę w stosunkowo niewielkiej odległości od sądu właściwego, lecz usytuowany jest w innym okręgu, w tym poza właściwością prokuratury, w której obowiązki wykonuje oskarżony, co winno zagwarantować rozpoznanie sprawy w sposób obiektywny.

Z tych też względów orzeczono jak w sentencji.

(P.B.)

[ał]

